C/2023/446

1.12.2023.

P9_TA(2023)0111

Diskriminācijas apkarošana ES — ilgi gaidītā horizontālā Diskriminācijas novēršanas direktīva

Eiropas Parlamenta 2023. gada 19. aprīļa rezolūcija par diskriminācijas apkarošanu ES — ilgi gaidītā horizontālā Diskriminācijas novēršanas direktīva (2023/2582(RSP))

(C/2023/446)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību (LES) un jo īpaši tā 2., 3. un 6. pantu,

— ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) un jo īpaši tā 10. un 19. pantu,

— ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu ("Harta"), jo īpaši tās 20., 21. un 23. pantu,

— ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas (EST) judikatūru,

— ņemot vērā Komisijas 2008. gada 2. jūlija priekšlikumu Padomes direktīvai par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi ārpus darba tirgus neatkarīgi no vecuma, invaliditātes, seksuālās orientācijas vai reliģiskās pārliecības ("horizontālā diskriminācijas novēršanas direktīva"),

— ņemot vērā Padomes 2000. gada 29. jūnija Direktīvu 2000/43/EK, ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības [1] ("Rasu vienlīdzības direktīva"),

— ņemot vērā Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvu 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju [2] ("Nodarbinātības vienlīdzības direktīva"),

— ņemot vērā Padomes 2008. gada 28. novembra Pamatlēmumu 2008/913/TI par krimināltiesību izmantošanu cīņā pret noteiktiem rasisma un ksenofobijas veidiem un izpausmēm [3],

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 28. aprīļa Regulu (ES) 2021/692, ar ko izveido programmu "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" [4],

— ņemot vērā Komisijas 2021. gada 3. marta paziņojumu "Savienība, kurā valda līdztiesība: personu ar invaliditāti tiesību stratēģija 2021.–2030. gadam" (COM(2021)0101) un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām, ko ratificējusi ES un visas tās dalībvalstis,

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 12. novembra paziņojumu "Savienība, kurā valda līdztiesība: LGBTIK līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam" (COM(2020)0698),

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 18. septembra paziņojumu "Savienība, kurā valda līdztiesība: ES rasisma apkarošanas rīcības plāns 2020.–2025. gadam" ("ES rasisma apkarošanas rīcības plāns") (COM(2020)0565),

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 5. marta paziņojumu "Savienība, kurā valda līdztiesība: dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam" (COM(2020)0152),

— ņemot vērā Komisijas 2019. gada 16. aprīļa paziņojumu "Efektīvāka lēmumu pieņemšana sociālajā politikā: nosakām jomas, kurās jāvirzās uz kvalificēta vairākuma balsošanas pastiprinātu izmantošanu" (COM(2019)0186),

---

[1] OV L 180, 19.7.2000., 22. lpp.
[2] OV L 303, 2.12.2000., 16. lpp.
[3] OV L 328, 6.12.2008., 55. lpp.
[4] OV L 156, 5.5.2021., 1. lpp.

— ņemot vērā Komisijas 2021. gada 19. marta ziņojumu par Padomes Direktīvas 2000/43/EK, ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības ("Rasu vienlīdzības direktīva"), un Padomes Direktīvas 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju ("Nodarbinātības vienlīdzības direktīva"), piemērošanu (COM(2021)0139),

— ņemot vērā Komisijas Augsta līmeņa grupas nediskriminācijas, līdztiesības un dažādības jautājumos 2018. gadā izstrādātās un 2021. gadā publicētās pamatnostādnes par līdztiesības datu vākšanas un izmantošanas uzlabošanu,

— ņemot vērā ANO cilvēktiesību līgumus un instrumentus cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības jomā, jo īpaši Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju, Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, Konvenciju par jebkuras rasu diskriminācijas izskaušanu, Konvenciju par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu un Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām,

— ņemot vērā ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam,

— ņemot vērā Demokrātisku iestāžu un cilvēktiesību biroja, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Augstā komisāra nacionālo minoritāšu jautājumos un citu struktūru ieteikumus un ziņojumus,

— ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju (ECTK), jo īpaši tās 14. pantu un Protokolu Nr. 12, kas aizliedz diskrimināciju,

— ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) judikatūru,

— ņemot vērā Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību, Diskriminācijas novēršanas, dažādības un iekļaušanas koordinācijas komitejas, Parlamentārās asamblejas, Venēcijas komisijas un citu Eiropas Padomes struktūru ieteikumus, ziņojumus un rezolūcijas,

— ņemot vērā Eiropas Sociālo hartu,

— ņemot vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, tostarp tā trešo principu par vienlīdzīgām iespējām, un Komisijas 2021. gada 4. marta paziņojumu "Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plāns" (COM(2021)0102),

— ņemot vērā 2022. gada 13. decembra rezolūciju "Virzība uz vienlīdzīgu tiesību nodrošināšanu personām ar invaliditāti" ([5]),

— ņemot vērā 2022. gada 10. novembra rezolūciju "Rasu taisnīgums, nediskriminēšana un rasisma apkarošana ES" ([6]),

— ņemot vērā 2021. gada 14. septembra rezolūciju par LGBTIK tiesībām ES ([7]),

— ņemot vērā 2021. gada 11. marta rezolūciju par ES pasludināšanu par LGBTIK brīvības zonu ([8]),

— ņemot vērā 2020. gada 17. decembra rezolūciju par vajadzību pēc specializēta Padomes sastāva dzimumu līdztiesības jautājumā ([9]),

— ņemot vērā 2016. gada 25. oktobra rezolūciju ([10]) un 2020. gada 7. oktobra rezolūciju par ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma izveidi ([11]),

— ņemot vērā 2020. gada 19. jūnija rezolūciju par protestiem pret rasismu pēc Džordža Floida nāves ([12]),

— ņemot vērā 2021. gada 21. janvāra rezolūciju par ES dzimumu līdztiesības stratēģiju ([13]),

— ņemot vērā 2019. gada 26. marta rezolūciju par afrikāņu izcelsmes cilvēku pamattiesībām Eiropā ([14]),

([5]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2022)0435.
([6]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2022)0389.
([7]) OV C 117, 11.3.2022., 2. lpp.
([8]) OV C 474, 24.11.2021., 140. lpp.
([9]) OV C 445, 29.10.2021., 150. lpp.
([10]) OV C 215, 19.6.2018., 162. lpp.
([11]) OV C 395, 29.9.2021., 2. lpp.
([12]) OV C 362, 8.9.2021., 63. lpp.
([13]) OV C 456, 10.11.2021., 208. lpp.
([14]) OV C 108, 26.3.2021., 2. lpp.

— ņemot vērā 2019. gada 12. februāra rezolūciju par vajadzību stiprināt ES stratēģisko programmu attiecībā uz romu integrācijas valsts stratēģijām pēc 2020. gada un cīņas pret antičigānismu pastiprināšanu ([15]),

— ņemot vērā 2009. gada 2. aprīļa normatīvo rezolūciju par priekšlikumu Padomes direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas ([16]),

— ņemot vērā rezolūcijas par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā,

— ņemot vērā 2019. gada 22. oktobrī Strasbūrā plenārsēdes laikā notikušās debates "Virzības panākšana attiecībā uz horizontālo diskriminācijas novēršanas direktīvu",

— ņemot vērā ES Pamattiesību aģentūras (*FRA*) ziņojumus un apsekojumus, jo īpaši tās ziņojumu "Līdztiesība ES 20 gadus pēc līdztiesības direktīvu sākotnējās īstenošanas" ([17]),

— ņemot vērā jautājumus Padomei un Komisijai par diskriminācijas apkarošanu ES — ilgi gaidītā horizontālā diskriminācijas novēršanas direktīva (O-000010/2023 – B9-0013/23 un O-000011/2023 – B9-0014/23),

— ņemot vērā Reglamenta 136. panta 5. punktu un 132. panta 2. punktu,

A. tā kā tiesības uz nediskrimināciju ir pamattiesības, kas ir nostiprinātas Hartā un Līgumos un ir jāievēro vienmēr; tā kā ES ir aizliegta diskriminācija;

B. tā kā nediskriminācijas princips ir viena no Eiropas Savienības kopējām vērtībām, kā minēts LES 2. pantā; tā kā saskaņā ar LESD 10. pantu, nosakot un īstenojot savu politiku un darbības, Savienībai ir jātiecas apkarot diskrimināciju; tā kā Hartas 20. pants nosaka, ka visas personas ir vienlīdzīgas likuma priekšā, un tā kā tās 21. pantā turklāt ir aizliegta diskriminācija veselas virknes dažādu iemeslu dēļ;

C. tā kā ikvienai personai ES ir vienlīdzīgas tiesības kļūt par pilntiesīgu un aktīvu sabiedrības locekli un tā kā visas personas ir vienlīdzīgas likuma priekšā;

D. tā kā aizsardzībā, ko nodrošina ES diskriminācijas novēršanas regulējums, pastāv ievērojamas nepilnības; tā kā šī sadrumstalotība rada diskriminācijas iemeslu mākslīgu hierarhiju, kas ierobežo ES līmeņa aizsardzības pret diskrimināciju darbā un ārpus tā tvērumu; tā kā ar dzimumu, rasi vai etnisko izcelsmi saistītie diskriminācijas iemesli ir zināmā mērā aizsargāti, taču ar reliģiju vai pārliecību, invaliditāti, vecumu un seksuālo orientāciju saistītajiem diskriminācijas iemesliem nav nodrošināts līdzvērtīgs aizsardzības līmenis;

E. tā kā Komisija 2008. gadā iesniedza priekšlikumu horizontālai diskriminācijas novēršanas direktīvai (COM(2008)0426), kas aptvēra daudzas jomas, piemēram, izglītību, sociālo aizsardzību un piekļuvi precēm un pakalpojumiem, kā arī preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu; tā kā Parlaments savu nostāju pieņēma 2019. gada aprīlī; tā kā Padome pēc vairāk nekā 15 gadiem savu nostāju tā arī nav pieņēmusi; tā kā, neraugoties uz atkārtotiem Parlamenta aicinājumiem, Padome šo priekšlikumu joprojām bloķē;

F. tā kā dažas dalībvalstis bloķē konkrēta progresa panākšanu šajā jautājumā Padomē;

G. tā kā visā ES diskriminācija pieaug; tā kā tas, ka dalībvalstis nevāc salīdzināmus un sadalītus līdztiesības datus, kā arī tas, ka par diskriminācijas gadījumiem netiek ziņots, neļauj pienācīgi dokumentēt diskrimināciju; tā kā katrs piektais ES iedzīvotājs saskaras ar diskrimināciju vai aizskaršanu dažādu iemeslu vai vairāku iemeslu kombinācijas dēļ ([18]);

H. tā kā kopš 2008. gada, kad Komisija iesniedza priekšlikumu horizontālai diskriminācijas novēršanas direktīvai, EST un ECT ir izstrādājušas plašu judikatūru vienlīdzīgas attieksmes un diskriminācijas novēršanas jomā; tā kā EST un ECT judikatūrā ir precizēti vairāki ES diskriminācijas novēršanas regulējuma interpretācijas aspekti, tādējādi sniedzot noderīgus norādījumus spēkā esošo tiesību aktu piemērošanai;

([15]) OV C 449, 23.12.2020., 2. lpp.
([16]) OV C 137 E, 27.5.2010., 68. lpp.
([17]) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en_0.pdf.
([18]) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en.pdf.

I. tā kā ES diskriminācijas novēršanas regulējuma un EST un ECT judikatūras neīstenošana dalībvalstīs joprojām rada bažas, ko nevar ignorēt;

J. tā kā aizsardzība pret diskrimināciju dalībvalstīs nav konsekventa un ir pierādījies, ka tas negatīvi ietekmē indivīdus un sabiedrību kopumā,

1. pauž dziļu nožēlu par to, ka Padome kopš 2008. gada bloķē horizontālās diskriminācijas novēršanas direktīvas pieņemšanu; atkārtoti aicina Padomi pēc 15 gadus ilgas bezdarbības steidzami atjaunot horizontālās diskriminācijas novēršanas direktīvas izskatīšanu; uzsver, ka tas ir jāpanāk līdz šā gada beigām un ka Parlaments ir gatavs to pieņemt pirms šā Parlamenta sasaukuma beigām;

2. atgādina, ka ES līgumos un Hartā ir noteiktas ES pilnvaras un pienākums apkarot diskrimināciju un veicināt vienlīdzīgu attieksmi pret visām personām;

3. uzsver, ka saskaņā ar pēdējo progresa ziņojumu par horizontālo diskriminācijas novēršanas direktīvu divām delegācijām joprojām ir vispārējas atrunas, divām delegācijām joprojām ir parlamentāras izpētes atrunas un visām delegācijām joprojām ir vispārējas izpētes atrunas; uzsver, ka galvenās problēmas Padomes diskusijās sagādā noteikumi attiecībā uz invaliditāti un jo īpaši iespēja piedāvāt dalībvalstīm ārkārtīgi ilgu transponēšanas termiņa pagarinājumu, lai tās varētu nodrošināt pienācīgus pielāgojumus; pauž nožēlu par to, ka, neraugoties uz nepārprotamo un steidzamo nepieciešamību rīkoties, lai horizontāli apkarotu diskrimināciju ES līmenī, līdz šim nav gūti vērā ņemami panākumi;

4. pauž nožēlu par to, ka Padome ir ignorējusi daudzos un uzstājīgos lūgumus atjaunot šīs lietas izskatīšanu, kā arī Parlamenta ieteikumus, un mudina Padomi ņemt tos vērā un veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai apkarotu diskrimināciju ES;

5. aicina nākamās Padomes prezidentvalstis nopietni apsvērt iespēju izveidot specializētu Padomes sastāvu dzimumu līdztiesības un līdztiesības jautājumos, lai veicinātu augsta līmeņa diskusijas par šiem jautājumiem un nodrošinātu atbilstīgas ministru līmeņa diskusijas par šīs direktīvas tekstu; pauž nožēlu par to, ka saskaņā ar LESD 19. pantu Padomē ir vajadzīga vienprātība, un aicina aktivizēt pārejas klauzulu;

6. uzsver, ka horizontālās diskriminācijas novēršanas direktīvas pieņemšana nodrošinātu visaptverošu un būtiski svarīgu regulējumu diskriminācijas apkarošanai ES līmenī un novērstu pašreizējās nepilnības ES diskriminācijas novēršanas regulējumā, tādējādi nodrošinot aizsardzību ārpus darba tirgus; uzsver, ka ir steidzami jāpieņem horizontāla pieeja diskriminācijas apkarošanai, lai likvidētu aizsargāto diskriminācijas iemeslu pašreizējo mākslīgo hierarhiju, tādējādi nodrošinot aizsardzību ikvienam;

7. pauž nožēlu par to, ka dalībvalstis joprojām neīsteno ES diskriminācijas novēršanas regulējumu; pauž bažas par to, ka tas negatīvi ietekmē indivīdus un sabiedrību kopumā ([19]); mudina dalībvalstis nodrošināt pašreizējā ES diskriminācijas novēršanas regulējuma pilnīgu un pareizu īstenošanu;

8. aicina Komisiju pastiprināt spēkā esošo tiesību aktu īstenošanas uzraudzību; atgādina par savu nostāju, ka Komisijas gada ziņojuma par tiesiskumu tvērums būtu jāpaplašina, iekļaujot tajā visas LES 2. pantā minētās vērtības, tostarp vienlīdzīgu attieksmi un nediskrimināciju; turklāt aicina Komisiju proaktīvi izmantot visus pieejamos instrumentus, lai īstenotu ES tiesību aktus šajā jomā, cita starpā uzsākot un paātrinot pārkāpuma procedūras pret dalībvalstīm;

9. prasa, lai dalībvalstis steidzami ievēro EST un ECT judikatūru un lai Komisija uzrauga tās īstenošanu, jo īpaši vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas jomā; aicina Komisiju veikt pasākumus gadījumos, kad šie pienākumi netiek pildīti;

10. pauž nopietnas bažas par nepietiekamo izpratni par Hartu un tās neīstenošanu valstu līmenī, kā to ir uzsvērusi *FRA*; aicina Komisiju pielikt lielākas pūles, lai dalībvalstīs veicinātu izpratni par Hartu un tās pareizu īstenošanu, kā arī izpratni par ES diskriminācijas novēršanas regulējumu un attiecīgo EST un ECT judikatūru;

11. pauž bažas par to, ka saskaņā ar *FRA* sniegto informāciju pašreizējie procesi un sistēmas ziņošanai par diskriminācijas gadījumiem bieži vien ir neefektīvas un ne vienmēr palīdz diskriminācijas upuriem saņemt tiesisko aizsardzību un piekļūt tiesu iestādēm; aicina dalībvalstis un Komisiju risināt šo situāciju, lai nodrošinātu, ka visi Eiropas iedzīvotāji jūtas pārliecināti, ka var droši atklāt visus diskriminācijas gadījumus, ar kuriem viņi varētu būt saskārušies;

([19]) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en_0.pdf.

12. aicina dalībvalstis un Komisiju veicināt līdztiesības datu vākšanu un izmantošanu saskaņā ar ES un valstu tiesību aktiem; uzsver, ka salīdzināmu un sadalītu līdztiesības datu obligāta vākšana ir nepieciešama, lai nodrošinātu diskriminācijas pienācīgu dokumentēšanu, vienlaikus pilnībā ievērojot pamattiesības uz privātumu, personas datu aizsardzības pienākumu un attiecīgos ES un valstu tiesību aktus;

13. pauž dziļu nožēlu par vairākās dalībvalstīs vērojamajām tendencēm vienlīdzīgas attieksmes jomā, kuras ir uzsvērusi arī *FRA* ([20]); aicina Komisiju cieši uzraudzīt aizvien pieaugošo vēršanos pret pamattiesībām un diskriminācijas pieaugumu visā ES; turklāt aicina Komisiju izpētīt visus iespējamos veidus, kā izkļūt no politiskā strupceļa saistībā ar horizontālās diskriminācijas novēršanas direktīvas izskatīšanu, un ar vienlīdz lielu apņēmību apkarot visu veidu diskrimināciju ES;

14. uzskata, ka jebkādai horizontālās diskriminācijas novēršanas direktīvas priekšlikuma atjaunināšanai no Komisijas puses ir jābalstās uz Parlamenta nostāju, jānovērš intersekcionālā diskriminācija un skaidri jāaizliedz diskriminācija jebkuru Hartā uzskaitīto iemeslu kombinācijas dēļ;

15. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.

([20]) https://fra.europa.eu/en/publication/2022/fundamental-rights-report-2022.